ȘCOALA DE ARTE - ÎNTRE TRADIȚIE ȘI MODERNITATE: ÎN CONTEXTUL CELOR 75 DE ANI DE LA FONDAREA ȘCOLII DE ARTE „VALERIU POLEAKOV”

Daniela COTOVIȚCAIA,
Școala de Arte „Valeriu Poleakov”,
mun. Chișinău, Republica Moldova
E-mail: dcotovitschi@gmail.com

Rezumat. *Articolul abordează activitățile Școlii de Arte „Valeriu Poleakov,” desfășurate pe parcursul a 75 de ani de la fondare. Istoria unei instituții de învățământ este scrisă de către profesorii și elevii ei, iar statutul acesteia este confirmat de calitatea celor care sunt mândri că se numără printre absolvenți. Prin muncă și prin exemplu propriu, caractere și atitudini unite în jurul celor mai inspirați și dedicați profesori, școala a crescut și a educat o comunitate de elevi, oameni inteligenți, pasionați, fideli valorilor artei, culturii naționale și universale. Rodul muncii nu a întârziat să apară: la șapte decenii și jumătate de activitate, școala rămâne a fi una dintre cele mai prestigioase și solicitate instituții, care persevereză continuu în a-și consolida statutul de centru educațional de cultură și artă, de creație, generatoare de idei și soluții pentru toți beneficiarii săi.*

Cuvinte-cheie*: învățământ artistic, școală de arte, personalități, profil de formare, priorități*

ARTS SCHOOL - BETWEEN TRADITION AND MODERNITY: IN THE CONTEXT OF THE 75TH ANNIVERSARY OF THE FOUNDATION OF THE "VALERIU POLEAKOV" ARTS SCHOOL

Summary. *The article addresses the activities of the “Valeriu Poleakov” Art School during 75 years since its foundation. The history of an educational institution is written by its teachers and students, and its status is confirmed by the quality of those who proudly are among the graduates. Through our own work and example, characters and attitudes united around the most inspired and dedicated teachers, the school has grown and educated a community of pupils, intelligent people, passionate and faithful to the values of national and universal art and culture. And the fruits of labor were not late to appear: at seven and a half decades of activity, the school remains one of the most prestigious and requested institutions that continuously persevere in strengthening its status as an educational center of culture and art, creating ideas and solutions for all its beneficiaries.*

Keywords: *Artistic education, arts school, personalities, training profiles, priorities.*

Educația și învățământul artistic extrașcolar sunt strâns legate aproape de tot ceea ce noi, ca o naţiune care se respectă, dorim pentru copiii noştri şi cerem de la şcolile noastre: realizările academice, dezvoltarea socială, culturală, artistică şi emoţională, angajament civic şi oportunităţi echitabile. Este un proces de studiere, de asimilare a culturii și a artelor naționale şi universale, este una dintre cele mai importante căi de dezvoltare şi formare a unei personalităţi integre, a spiritualităţii sale, a individualităţii creative, a valorilor sale intelectuale şi emoționale. Rolul educaţiei artistice în formarea competenţelor tinerilor pentru viaţă în secolul XXI a fost recunoscut pe larg la nivel european. Comisia Europeană a propus o Agendă Europeană pentru Cultură, care a fost aprobată de Consiliul Uniunii Europene în 2007. Această Agendă este conştientă de valoarea educației artistice în dezvoltarea creativității. Mai mult decât atât, cadrul strategic al Uniunii Europene pentru cooperare în educaţie şi perfecţionare accentuează în mod clar importanţa competenţelor - cheie transversale, incluzând conștientizarea culturală şi creativitatea. Învățământul artistic extrașcolar ocupă un rol de neînlocuit în menținerea şi dezvoltarea tradițiilor culturale naţionale, în procesul de identitate şi integrare a individului în cultura spirituală: națională şi mondială.



Imagine 1. *Şcoala de Arte „Valeriu Poleakov”*

Retrospectiva istorică- fondarea și dezvoltarea Școlii

În învățământul artistic din Republica Moldova a început o nouă etapă, odată cu înființarea Şcolii de Arte „Valeriu Poleakov”. Este una dintre primele instituții de învățământ artistic, ce e fondată încă în perioada interbelică – anul 1947. Pe atunci, nucleul a fost instituit într-o casă de locuit de pe str. Miciurin din capitală, fiind numită Şcoala de Muzică nr.1. În anul 1984, Şcoala este transferată într-un sediu nou, amplasat în sectorul Râşcani din Chișinău, acolo unde o găsim şi astăzi.

În anul 1986, Școala de Muzică nr.1 a fost reorganizată în Școala de Arte nr.2, iar, pe lângă specialitățile de la profilul *Artă Muzicală* , s-au adăugat şi altele: Teatru, Coregrafie şi Artele plastice. Semnificativ era faptul că, inițial, la profilul Teatral erau înscrişi doar 10 elevi, dar la Coregrafie şi Arte plastice – câte 24 de elevi. Totodată, din anul 1986, Școala a fost numită „Valeriu Poleakov", ilustru compozitor şi dirijor din Republica Moldova.

Personalități, impact, acţiuni şi roluri asumate. De-a lungul anilor, *deschizând orizonturi noi,* școala s-a menținut și a evoluat în permanență, ajungând, în anul 2022, să sărbătorească 75 de ani de la fondare. Acest fapt reprezintă un eveniment deosebit de important, care trebuie să fie o recunoaştere a eforturilor depuse de cadrele didactice și de părinţii, în formarea competenţelor şi a abilităţilor necesare elevilor, pentru a face faţă cerinţelor vieții. Deci, acum 75 de ani, pe care îi retrăim, grație memoriei afective, școala începea o biografie, înnobilată prin ascensiunea, prin performanțele și prin personalitățile care au construit temelia educației și a învățământului artistic nonformal. Cei care au fost la început şi cei care sunt astăzi angajații școlii au făcut şi fac tot posibilul ca să asigure cursul normal al acesteia: o școală de arte de înaltă calitate, unde se îmbină în stil armonios cele patru profiluri artistice: A*rte plastice, Artă Muzicală, Artă Coregrafică și Artă Teatrală.* Ne vom aminti cu mult drag de toți cei care au contribuit la formarea și educarea multor generații de elevi și tineri, dornici de a îmbrățișa tot spectrul de domenii și profiluri artistice. Primul director al școlii a fost dirijorul Fiodor Lujanschi (1947-1953). Pe parcursul anilor, în calitate de directori au mai activat personalități din domeniul artei și culturii, precum: Petru Șarban (1954-1984), Vladimir Marchi (1960-1984), Ala Golomazov (1984-1988), Gheorghe Rusu (1988-2015), Mihai Rusu (2015-2021). Dirijorul Vladimir Marchin a fost și cel care a înființat și a condus Orchestra simfonică pentru copii.

Printre primii profesori ai școlii, în mare parte absolvenți ai Conservatorului din Chișinău, se numără: la *Secţia Instrumente populare /Acordeon*: Dubiaga Ivan, Stoianov Leonid, Goncearov Victor, Azizova Serafima, Serditov Nicolai, Iarâghin Victor, Avanesova Natalia, Rusu Gheorghe, Foca Victor, Gangan Ludmila, Rusu Andrei, Creul Vitalie, Valuța Sergiu, Fenelonov Oleg, Negruș Victorin, Gumionîi Vasile, Gumionaia Valentina, Fedac Valentina, Stolearov Anatolii; *Secția Instrumente aerofone şi de percuție: nai, fluier* - Alexei Botezatu, Tudor Paladi; *B/flaut*. - Mamagean Adâlov, Simion Vainrid, Alexandr Stepul, Dimitrii

Burdienco; *clarinet, saxofon* - Sava Vengher, Vasile Antohi, Anatol Ciobanu, Vasile Zapalschi, Vasile Curchi, Ion Mușat; *trompetă* - Andrei Ivanov, Vasile Budu, Andrei Iațenco; *corn, althorn* - Mihail Dabija, Morec Tcaci, Ion Boldurat; *tenorhorn, bariton, trombon, bas* - Anatolii Șarapanovschi, Vitalie Ciobanu, Vasile Gherciu, Vasile Tichii; *Instrumente de percuție*: Alexandr Haritonov, Alexandr Dun, Iurii Casianov, Vitalie Ciobanu; Secția *Chitara clasică* : Creul Vitalie, Stolearov Anatol, Hatipov Alim Ivan și Mironov Alexandru; Secția *Arte vizuale:* Arina Craineaia, Tudor Botin, Ludmila Mironova, Irina Miroșnic, Raisa Cotruță, Iraida Ciobanu și Larisa Grosu; Secția Ansamblu *și dirijat coral*: Petru Șerban, A. Kiliiskaia, L. Mercușeva-Gușan, Ilona Stepan, Viola Julea, G. Pascaru; Secția *Artă coregrafică*: Hăbășescu Nadejda, *Artistă a Poporului*, Zaplitnîi Zinovii.

În cei 75 de ani, prin muncă și exemplu propriu, caractere și atitudini unite în jurul celor mai inspirați și dedicați profesorii, școala a crescut și a educat o comunitate de elevi, oameni inteligenți, pasionați și fideli valorilor artei, culturii naționale și universale. Desigur, rodul muncii nu a întârziat să apară: la șapte decenii și jumătate de activitate intensă, școala rămâne a fi una dintre cele mai prestigioase și solicitate instituții, care persevereză continuu în a-și consolida statutul de centru educațional de cultură și artă, de creație, generatoare de idei și soluții pentru corpul său profesoral și pentru toți beneficiarii săi. Suntem mândri că, pe tot parcursul anilor, componența corpului didactic s-a completat treptat cu cadre noi, fiind din rândul absolviților școlii.

Etapa actuală: perspective valorice. Școala noastră este o realitate, un fenomen care adună, motivează, consolidează an de an capacitățile și spiritul creativ a zeci și sute de copii, tineri și adulți, care îi trec pragul. Activitatea educațională este orientată spre crearea unui mediu educațional-artistic, în cheia unei școli prietenoase copilului. În școală activează 11 secții metodice de profil: pian, instrumente cu coarde, instrumente aerofone și percuții, instrumente populare, acordeon, ansamblul coral/dirijat coral, canto; arte plastice, artă teatrală și coregrafie, pian/instrumente auxiliare. Există cadre didactice calificate – 103. Analiza pe categorii a cadrelor didactice angajate: de bază constituie *72, 81* % din corpul didactic al instituției și *27,18 %* sunt cumularzi. Din numărul total de profesori angajați, 85 de cadre didactice și/sau *82, 52 %* dețin gradele didactice: superior, I și II (*superior – 12, grad didactic I - 38, grad didactic II - 35*). Ponderea personalului calificat cu studii superioare constituie *90,09%,* iar *9,90%* sunt cadre

didactice cu studii medii de specialitate, în general, fiind înregistrată o tendinţă ascendentă în acest sens. Cadrele didactice sunt motivate în continuare pentru dezvoltarea lor profesională, pentru realizarea maximă a potențialului intelectual și creativ.

Oferta educațională. În prezent, școala acoperă toate domeniile de învățământ artistic. Numărul de elevi, anual, rămâne a fi constant și este de circa 900 de elevi. Profilul Artă Muzicală include studierea unui instrument muzical, *la alegere,* de rând cu: *solfegiu* și *teoria muzicii, istoria şi literatura muzicală*, *ansamblu coral, ansambluri instrumentale*, participarea la orchestrele simfonică și de muzică populară. Totodată, prin tradiții de decenii, opțiunile elevilor se îndreaptă spre: *canto academic, canto popular şi de estradă* și *dirijat coral*. O componentă cu caracter integrator, deosebit de importantă pentru perspectiva profesională a muzicienilor și a artiștilor, o reprezintă colectivele artistice din școală. Menționăm aici: Ansamblurile corale, Orchestra simfonică, Orchestra de acordeoniști, Orchestra de fanfară, Orchestra de muzică populară, Ansamblul de violoniști „Unison”, Ansamblul folcloric „Cununița”, Ansamblurile de dansuri „Tezaur” și „Natall”. Fondate odată cu înființarea instituției, unele colective își păstrează până astăzi, cu demnitate, tradițiile fundamentate, ani de-a rândul, optând pentru un repertoriu de calitate, cu profund impact motivațional pentru toți cei implicați în activitatea acestora.

Cei de la profilul Artă Teatrală studiază discipline, precum: arta actorului, arta vorbirii scenice, mișcarea scenică și istoria artei teatrale. Elevii, pasionați de dans, vin la profilul Artă Coregrafică și studiază: dans clasic, dans popular, dans contemporan și istoria dansului. Cei dornici de a îmbrățișa profilul Artă plastică și vizuală studiază discipline de specialitate, precum: desenul, pictura, compoziția, arta decorativă aplicată, sculptura, istoria artelor plastice. Semnificativ rămâne și faptul că elevii școlii noastre sunt de toate vârstele, iar una dintre prioritățile instituției noastre este fortificarea capacității, în vederea asigurării studierii artelor pe tot parcursul vieții. Rezultatele activității didactice, de creație și de dezvoltare personală și profesională a cadrelor didactice constituie o dovadă elocventă a mediului cultural-artistic, favorabil și inspirațional, în care toți actorii prezenți fac ca visul și pasiunea lor să devină realitate. Totodată, numărul de activități cultural-artistice cu caracter competitiv, la care se înscriu și participă cu succes elevii școlii,

reprezintă dovada unei conlucrări armonioase, realizate de școală-profesor-elev și familie.



Imsginea 2. *Diploma de Excelență, conferită în cadrul al Concursului Național „Excelența în educația și învățământul extrașcolar”, 2022*

Onoarea instituțională este asigurată prin respectul și prin devotamentul angajaților față de școală, care sunt pe deplin valorificate în rezultatele și succesele obținute, pe parcursul anilor de activitate, de discipolii și absolvenții școlii. În decursul anilor, aici s-au format zeci de generații de absolvenți, care s-au afirmat pe plan profesional, inclusiv în calitate de muzicieni, artiști plastici, arhitecți, designeri, oameni de cultură, profesori în instituțiile cu profil. Mulți și-au continuat studiile în cele mai prestigioase instituții de învățământ superior din țară și peste hotarele ei (*România, Bulgaria, Anglia, SUA, Danemarca*). Îi putem numi aici pe: Cristina Tuceanov a devenit meșteriță hand made, creatoarea brandului SoutArt, Ala Melnic - fotograf profesionist, Alexandru Prodan și Iana Gherța - profesori designeri la UTM, Ion Chitoroagă, Sergiu Prodan - arhitecți, Ecaterina Costerin - pictoriță, Elena Rusu - pictoriță, care activează în Marea Britanie, Leila Vîșcu - pictoriță, care practică desenele 3D și s-a remarcat prin activitatea sa în echipa Companiei Disney și mulți alții, care au fost inițiați în artele plastice, anume în Școala de Arte „Valeriu Poleakov”. Totodată, ne bucurăm de succesele discipolilor din Secția *Artă Muzicală*, cei care activează în mai multe colective artistice, orchestre profesioniste din Republica Moldova, precum: *Orchestra Prezidențială a Republicii Moldova; Orchestra smfonică* a Teatrului Național de Operă și Balet „*Maria Bieșu”*; *Orchestra simfonică* a Filarmonicii Naționale „*Serghei Lunchevici”* ș.a. Îi vom menționa aici pe: Bârlădean Mihai, Glava Valeriu - vioară, Ciutac Eugen - vioară, Ichim Valeriu - vioară, Cazacu Veaceslav - țambal, Popa

Sergiu - acordeon, Acriș Dumitru - actor la teatru, Babără Doina - vioară, Mariana Bulican - canto academic, Iurie Maimescu și Ion Cvasniu, care s-au remarcat ca pregătire profesională, în raport cu membrii ansamblului „Brio Sonoris", care, la fel, și-a conturat începutul la școala noastră.

Deviza şcolii rămâne a fi: Creaţie, Orientare, Schimbare, Calitate, Prestigiu, Tradiţie, Profesionalism. Ne dorim ca Școala de Arte „Valeriu Poleakov" să constituie un mediu frumos şi sănătos, în care elevii să vină cu plăcere, cu înclinare, dar profesorii să o simtă ca pe o a doua casă a lor, o şcoală în care învaţă întotdeauna, deopotrivă, elevii şi profesorii lor, o şcoală în care relaţia profesor-elev-părinte se bazează pe respect reciproc, corectitudine, prietenie şi pe valori ale culturii și artei naționale și internaționale. Ne propunem, totodată, să avem o școală de care comunitatea să fie mândră şi pe care aceasta să o susţină pentru calitatea şi prestigiul ei. E necesar să implementăm și să promovăm un sistem de management al calităţii resurselor, prin stimularea lucrului în echipă și prin încurajarea performanţelor şcolare; să fortificăm deschiderea spre comunitatea locală şi europeană, prin aplicarea proiectelor autohtone şi internaţionale, pentru eficientizarea sistemului şi a procesului educaţional - artistic; să asigurăm un climat intern, de muncă şi învăţare, stimulativ atât pentru elevi, cât şi pentru profesori. Printre prioritățile de viitor, am ales să asigurăm furnizarea serviciilor educaționale extrașcolare de calitate, stabile și echitabile, să facilităm accesul la educație, să extindem oferta şcolii, să asigurăm egalitatea de șanse, incluziune și creșterea ratei de succes. Vrem să întărim parteneriatele, prin cooperare, în vederea realizării programelor, a proiectelor educaționale și prin accesarea fondurilor extrabugetare, necesare derulării programelor. Proiectele de parteneriat și acordurile de colaborare locale și internaționale, semnate cu instituțiile de învățământ de toate nivelele din țară și de peste hotare, vizează organizarea și desfășurarea concursurilor, a concertelor, a seminarelor, a practicii pedagogice, a activităților metodice, de voluntariat și de caritate. Îi vom indica aici pe partenrii noști fideli: Școala Gimnazială din Văleni, jud. Botoșani, România; Conservatorul de Artă din or. Yavne, Israel.

Vom continua să asigurăm valorificarea tradițiilor și a obiceiurilor naționale, din perspectiva interculturalității europene, în special, prin realizarea programelor de manifestări cultural-artistice, atât la nivel de școală, cât și la nivel de comunitate. Ne exprimăm convingerea că formarea graduală a fiecărui cadru didactic, în

vederea instrumentării personalului cu metode și tehnici de plasare a elevului în centrul demersului didactic (*TIC, tehnologii şi metode interactive*), va permite să atingem un nou obiectiv, în scopul formării competențelor secolului XXI. Vrem să-i susținem pe elevii capabili de performanțe, prin programe și condiții specifice de orientare și de consiliere pentru carieră și management participativ. În cele din urmă, suntem ferm convinşi că realizarea obiectivelor trasate va facilita accesul tuturor și va fortifica dobândirea reperelor unei reale scări valorice, axate pe: demnitate, corectitudine, responsabilitate, calitate în pregătirea profesională. Speranțele noastre sunt îndreptate spre integrarea armonioasă a tinerilor, după absolvirea şcolii, în mediul cultural-artistic - social. Drept urmare, asigurarea accesului tuturor copiilor la o educaţie artistică extrașcolară de calitate, prin extinderea ofertei de servicii educaţionale inter/pluri și transdisciplinare/intergrate, rămâne a fi o prioritate, iar, în acest sens, perfecţionarea competenţelor profesionale ale cadrelor didactice şi ale celor cu funcţie de conducere vine să completeze lista de sarcini primare, ce trebuie realizate. Ne exprimăm convingerea că raționamentul, în vederea utilizării eficiente a bazei tehnico-materiale şi a resurselor financiare alocate şcolii, va permite să păstrăm și să creștem capacitatea secţiilor de profil, prin identificarea noilor oportunități în dezvoltarea și educarea noilor generații în cheia aspirațiilor de ultima oră. Școala noastră, în calitate de furnizor de servicii educaţionale, creează toate condiţiile necesare dezvoltării armonioase a tuturor categoriilor de beneficiari (elevi, tineri, adulți), fiecare având nevoie de acel mediu în care ar cunoaşte plinătatea devenirii sale. Activitățile artistice extraşcolare vor ocupa în permanență un loc aparte, deosebit de important în ansamblul influenţelor educative. Antrenarea elevilor în diverse activități, evenimente şi serbări şcolare, excursii, acţiuni de voluntariat le va asigura și le va forma tot spectrul de competenţe sociale, civice, culturale și artistice. Sistemul de activităţi extraşcolare se perfecţionează continuu, dar şi tendinţa de dezvoltare a acestuia trebuie orientată spre satisfacerea preocupărilor şi a opţiunilor individuale ale tuturor celor interesați. Acest fapt va orienta comunitatea cultural-artistică şcolară spre cunoaștere, valorificare de tradiții, învățare prin cooperare, stimulare și motivare pe tot parcursul vieții. Școala este un loc al formării profesionale și umane. Școala este un loc în care se scrie istoria unui neam. Școala, văzută sub aspect generic, este o avere. O avere națională. În ciuda vitregiilor prin care trece și pe care istoria nu le prea iartă, ea, printr-o forță divină, învingând piedici dintre

cele mai diverse și mai neașteptate, formează generațiile, care dau „substanță" și concretețe timpului trăirii, validează idealuri și anunță întotdeauna izbânda viitorului. Este o ocazie deosebită, în acest an aniversar, pentru a le transmite tuturor celor care sunt și au rămas în inimă un călduros *La mulți ani!* Firește, e vorba de distinșii mei colegi, doamnele și domnii profesori, de actualii elevi și părinți, de personalul auxiliar, dovadă a înaltei aprecieri pentru efortul depus și devotamentul demonstrat pentru consolidarea rolului și a locului Școlii de Arte „Valeriu Poleakov", în arealul educației și al învățământului artistic nonformal/extrașcolar național și internațional. Nu pot decât să mă mândresc că, într-o perioadă nu prea lungă, am reușit să contribui și eu cu ceva. Fără îndoială, Școala de Arte „Valeriu Poleakov" reprezintă un exemplu al coeziunii dintre procesele de studii artistice, vocație, talent, pasiune și spirit creativ.

Prin urmare, *Vivat! Crescat! Floreat! Școala de Arte „Valeriu Poleakov" continuă să-și scrie istoria!*



Imaginea 3. *Colectivul Școala de Arte „Valeriu Poleakov"*

Referințe bibliografice:

1. GUȚU Vl. (coord. științ.), GRÎU N. (coord. gen.), Crudu V. (coord. gen.), MARȚ V. (coord. op.), BRAGARENCO N., BURDUH A., COSUMOV M., COTOVIȚCAIA D., FLOREA V., GUȚU Vl., ȘEVCIUC M., ȚURCANU C. Cadrul de referință al educației și învățământului extrașcolar din Republica Moldova. Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova, Universitatea de Stat din Moldova. Chișinău, 2020. Disponibil pe :

.https://mecc.gov.md/sites/default/files/cadrul_de_refrinta_al_educatiei
_si_

2. Codul Educaţiei al Republicii Moldova Nr.152 din 17.07.2014. In: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 24.10.2014, Nr.319–324 (634).* https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=112493&lang=ro#
3. Raport Servicii educaționale extrașcolare, volumul 6, Sinteza rezultatelor cartografierii; S.C. MAGENTA CONSULTING S.R.L. Mai, 2021.https://mecc.gov.md/sites/default/files/studiu_privind_serviciile_
4. Regulamentul Şcolilor de Muzică, Arte şi Arte plastice (Instituţii de Învăţământ Artistic Complementar (extraşcolar) https://mecc.gov.md/sites/default/files/regulament_scoli_arte_2011.pdf
5. Școala de Arte „Valeriu Poleakov", Republica Moldova. Chișinău: Î.E.P. Știința (tipogr. „BALACRON"), ISBN 978-9975-85-154-1.